

A Fővárosi Ítéltábla a vagyonelszámoló, által képviselt felperesnek, dr. Bata Zoltán ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2011. június 9. napján meghozott 26.G.41.685/2010/16. számú ítélete ellen a felperes részéről 17., az alperes részéről 18. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 200.000 (kettőszázezer) forint + ÁFA másodfokú részperköltséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 900.000 (kilencszázezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperes a keresetében 41.500.000 forint és 2010. június 15. napjától számított kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest szerződésszegéssel okozott kár jogcímén.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Vitatta a kereset jogalapját és összecszerűségét.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, fizessen meg az alperesnek 2.500.000 forint perköltséget. Megállapította, hogy a le nem rótt 900.000 forint kereseti illetéket az állam viseli.

Az ítélet indokolása értelmében a felperes mint biztosító és az alperes mint alkusz között 2007. október 31. napján alkuszi ügyrend és jutalék megállapodás jött létre. A szerződés alapján halasztott díjfizetéssel biztosítási ajánlat felvételére és közvetítésére, a felperes nevében jognyilatkozat, fedezeti ígéret, igazolás kiállítására az alperes nem volt jogosult. Megállapította azt is a szerződés alapján, hogy a biztosítási ajánlat felvétele, továbbítása nem egyedül a felperes által rendszeresített nyomtatványokon történhetett, továbbá, hogy az első biztosítási díj beszedési módja sem egyedül a csekkes befizetés volt. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes a szerződéses tartalommal szemben, abba ütközően járt el, 2007. november 29. napján biztosítási ajánlatot halasztott díjfizetéssel, kilencvennapos fedezetigazolási tartalommal állított ki, és oly módon továbbította azt a felperesnek, hogy a szerződéses feladatába, kötelezettségébe tartozó, a biztosítási szerződés létrejöttékor biztosítási díjelőleg ügyfél általi befizetése iránt lépéseket nem tett. Tényként állapította meg ugyanakkor azt is, hogy a felperes sem járt el a szerződésben foglaltak és a Ptk. 537.§ (2) bekezdés szerint. A 2007. december 7. napján hozzá megérkezett biztosítási ajánlat hiányainak pótlására nem kereste meg az alperest, és a visszautasítási jog elmaradásával jött létre az alperes által közvetített tartalommal a biztosított és a felperes közti biztosítási szerződés 2008. január 1. napja kockázatviselési időponttal, továbbá a felperes elfogadta a késedelmesen befizetett első és második negyedéves biztosítási díjat. Mindezek alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy a felperes szerződéses akaratának megfelelt az alperes által szerződésbe ütközően közvetített biztosítási ajánlat, az annak megfelelő tartalommal létrejött biztosítási szerződés. Utalt arra, hogy a biztosított harmadik negyedéves biztosítási díj fizetési kötelezettségét mulasztotta el, így a Ptk. 543.§ (1) bekezdés és 190/2004.(VI.8.) Korm. rendelet 8. § (3) bekezdés alapján a felperes helytállási kötelezettsége fennállt a károsultak felé, amely kárigényt okiratokkal igazoltan rendezett. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alperes szerződésszegése ugyan fennáll és megállapítható. Ugyanakkor e szerződésbe ütköző alperesi magatartással nincs ok-okozati összefüggésben a felperes biztosítási szerződésből fakadó helytállási kötelezettsége teljesítése, miután nem az alperes részéről helytelen tartalommal, 90 napos fedezetigazolással kiállított irattal érintett kockázatviselési időszak alatt következett be a baleset és nem is a be nem szedett első negyedéves biztosítási díjjal érintett időszak alatt. Kifejtette, hogy a felperest a gépjármű felelősségbiztosítási szerződés alapján helytállási kötelezettség nem az alperes által beszedendő első biztosítási díjjal fedezett időszakra vonatkozóan, hanem az ezt követő harmadik díjrészlettel, a harmadik negyedévre esedékes biztosítási díjjal érintett időszakra vonatkozóan terhelte, figyelemmel arra is, hogy a biztosítási díj teljesítésének biztosított részéről történő elmulasztása az alperes terhére nem írható. Mindezek alapján arra következtetésre jutott, hogy nem az alperes szerződésszegése vezetett a felperesnek a károsulttal szembeni helytállási kötelezettségéhez, ezért az okozati összefüggés hiányában a keresetet elutasította.

A 2003. évi LX. törvény (Bit.) 19.§-ába ütköző azon alperesi magatartást, hogy a biztosított tagként történő beléptetéséről nem gondoskodott, nem értékelte kártérítési felelősséget megalapozó tényként, mert az nem látta összefüggésbe hozhatónak a 2008. július 6. napján bekövetkezett biztosítási káreseményért való helytállási kötelezettséggel. A Pp. 3.§ (4) bekezdés és 193.§ alapján mint szükségtelent mellőzte a tanúbizonyítást.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes és az alperes élt fellebbezéssel.

A felperes a fellebbezésében az ítélet megváltoztatását, elsődlegesen az alperes kereset szerint, másodlagosan 50-50% kártérítési felelősség megállapítása mellett kármegosztás alkalmazásával történő marasztalását kérte. Álláspontja szerint az okozati összefüggés megáll azzal is, hogy a felperes olyan biztosított helyet állt helyt, aki nem volt az egyesület tagja a Bit. 19. § és alapszabálya 2. pontjában írtak ellenére, azonban a biztosított az alperest hatalmazta fel arra, hogy minden szükséges intézkedést tegyen a szerződés megkötése érdekében. A 190/2004.(VI.8.) Korm. rendelet 1. számú melléklet 3. § (3) és (4) bekezdése, a Ptk. 543. § (1) bekezdése, 539. § (1) bekezdése és eseti döntések felhívásával rámutatott arra, hogy amennyiben az alperes a felek közötti szerződést betartva járt volna el, abban az esetben hatálybalépés nélkül megszűnt volna a biztosítási szerződés. Mindezek alapján megítélése szerint az alperes magatartása kihatott nemcsak a szerződés érvényességére, hanem annak hatálybalépésére is. Az elsőfokú bíróság által megállapított alperesi szerződésszegő magatartások és a felperes helytállási kötelezettsége között az okozati összefüggést megállapíthatónak tartotta, hiszen a halasztott díjú szerződés megkötésére nem volt jogosult az alperes, amely mégis megkötésre került és amely érintette a szerződés érvényességét. Tekintettel arra, hogy bizonyítottnak véli alperes szerződésszegő magatartását a gépjármű felelősségbiztosítási szerződés létrejötte és érvényessége körében, ezért az kármegosztásra mindenképpen alapot ad. A Bit. 19. § körében az elsőfokú ítélet indokolását önellentmondónak tartotta. Fenntartotta, hogy a biztosító egyesület kizárólag tagjai részére nyújt szolgáltatást, azaz terheli helytállási kötelezettség felelősségbiztosítási szerződés alapján. Véleménye szerint az ítélet azon indokolása, miszerint felperes helytállása azzal áll kizárólag összefüggésben, hogy felperes nem élt a visszautasítás jogával, ellentmond a feltárt bizonyítékoknak. Miután az alperes bizonyítottan nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, így ezt figyelembe véve alperes terhére kártérítési felelősség megállapítását és 50-50% kármegosztás alkalmazását kérte.

Az alperes a fellebbezésében az ítélet indokolásából az alperes szerződésszegése megállapításának mellőzését kérte. Álláspontja szerint a Bit. 45. § és az ügyrend 7.2. pontjából következően jogi lehetősége sem volt arra, hogy az ügyféllel halasztott díjfizetésű szerződést kössön. Előadása szerint a felperes által rendszeresített, online letölthető ajánlati nyomtatványt használta, amelyen a díjhalasztásra és a 90 napos fedezet igazolásra vonatkozó rész nem volt változtatható. E nyomtatvány használatát nem tartotta a felperes képviselőjében tett nyilatkozatnak. A szerződés létrejöttére megítélése szerint a Ptk. 537. §-a alkalmazandó, amelynek értelmében a jelen esetben a kötelező gépjármű

felelősségbiztosítási szerződés az ajánlat tartalmának megfelelően jött létre. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság az együttműködési megállapodás 1.1. pontját kiterjesztően értelmezte. Utalt arra, hogy csak ajánlatot vett fel és nem szerződést kötött, amelyre jogi lehetősége sem volt, így az együttműködési megállapodást nem szegte meg. Hivatkozott arra, hogy az első díj beszédésével kapcsolatban a felek között hatályban volt együttműködési szerződés nem tartalmaz olyan rendelkezést, mely szerint alperes köteles lett volna az ügyféltől a biztosítás első díját beszédni. Kiemelte, hogy az alkuszok, illetve a biztosító társaságok üzletkötői az első díjakat az esetek túlnyomó többségében nem szedik be az ügyfelektől, hanem a biztosító társaság küld közvetlenül postai befizetési csekket az ügyfélnek annak érdekében, hogy fizetési kötelezettségének eleget tudjon tenni; az ügyfél mulasztása pedig az alperes terhére nem eshet. Utalt arra, hogy amennyiben a biztosított nem volt a felperesi egyesület tagja, akkor a fellebbezésben felhívott jogszabályok alapján a gépjármű felelősségbiztosítási szerződés semmissége folytán a felperes a vele szembeni kártérítési igény teljesítése alól mentesült volna. Egyebekben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte megalapozottsága folytán.

A felperes az alperesi fellebbezés tekintetében az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Hangsúlyozta, hogy az alperes a közöttük létrejött együttműködési megállapodást többszörösen megszegte, jogosulatlanul vett fel 90 napos fedezet igazolás mellett halasztott díjfizetéssel biztosítási ajánlatot, továbbá elmulasztotta a díjelőleg és a tagdíj beszédését, nem volt jogosult nem egyesületi tag által tett ajánlat továbbítására. Megtévesztőnek tartotta egyesületbe történő belépésre az ajánlaton tett nyilatkozatot. Vitatta, hogy a díjfizetéshez szükséges utalvány rendelkezésre bocsátásának kötelezettsége terhelte.

A fellebbezések az alábbiak szerint nem megalapozottak.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperes és az alperes között 2007. október 31. napján alkuszi ügyrend és jutalék megállapodás jött létre. E megállapodás a Ptk. 200. § (1) bekezdés és 205. § (1) bekezdés, a szerződés szabadság elve alapján a peres felek között a Bit-ben foglaltakra figyelemmel létrejött, a Ptk-ban külön nem nevesített szerződés. A Ptk. 198. § (1) bekezdésében rögzített általános alapelvből következően is a szerződésben foglaltak a szerződő feleket kötötték. E szerződés megszegésének tényét a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, mely körben a másodfokú bíróság maradéktalanul osztotta az elsőfokú bíróság ténymegállapításait. Ezért nem látott lehetőséget az alperesi fellebbezés alapján az alperes szerződésszegése megállapításának mellőzésére.

A szerződésszegő magatartás megállapításának ténye azonban önmagában nem eredményezi a kártérítési felelősség megállapítását. A Ptk. 318. § (1) bekezdés és az ennek alapján alkalmazandó Ptk. 339. § (1) bekezdés értelmében a szerződésszegésért való kártérítési felelősség megállapításához szükséges a szerződésszegő magatartáson túlmenően az alperes felróható magatartásának, továbbá a szerződésszegő felróható magatartásnak a felperes által megjelölt kárral való okozati összefüggésének a fennállása is.

A Bit. 46. § (1) bekezdés értelmében az alperes az ügyfél, a biztosított megbízásából járt el, a biztosított megbízottja. A Bit. rendelkezése alapján az alperes eljárását e jogviszony alapítja meg és köti, melyhez képest a felperes és az alperes közötti megállapodásban foglaltak csak e megbízási jogviszonyra figyelemmel értékelhetők. A biztosított és az alkusz közötti megbízási jogviszonyból [Ptk. 474.§ (1) és (2) bekezdés] következően az alperes mint megbízott a megbízó (biztosított) utasításai szerint volt köteles eljárni a biztosítási ajánlat felvétele, annak a biztosító felé eljuttatása során. Amikor az alperes megbízója utasításának, illetve érdekeinek megfelelően szerkesztette meg az ajánlatot, úgy járt el, ahogy tőle mint biztosítási alkusztól általában elvárható volt. Mindebből következően az, hogy ez az ajánlat nem teljesen egyezett meg a felperes és az alperes közötti szerződésben foglaltakkal nem alapítja meg az alperes magatartásának felróhatóságát a felperessel megkötött megállapodásban foglaltak nem megfelelő teljesítése, alperes szerződésszegése vonatkozásában.

A biztosítási ajánlat az 190/2004.(VI.8.) Korm. rendelet által szabályozott gépjármű kötelező felelősségbiztosításra vonatkozott. A Korm. rendelet biztosítási ajánlat tételekor hatályos 6. § (1) bekezdés kimondta, hogy a biztosító a magyarországi telephelyű gépjármű üzemben tartójának az 1. számú melléklet feltételei szerinti biztosítási szerződés megkötésére vonatkozó - a biztosító díjszabásának megfelelő - ajánlatát a 2. § (2) bekezdésben meghatározott összeghatárig köteles elfogadni. A Korm. rendelet 1. számú melléklet a gépjármű-felelősségbiztosítás általános feltételei 3. § (3) bekezdése kimondja, hogy a biztosítás első díja - a felek eltérő megállapodása hiányában - a biztosítási szerződés létrejöttkor, a folytatólagos díja pedig a biztosítási szerződésben (ajánlaton) megjelölt, a díjfizetés gyakoriságától függően annak az időszaknak az első napján esedékes, amelyre a díjfizetés vonatkozik. A felek az évesnél rövidebb (például egy vagy több havi, negyedéves, féléves) díjfizetési gyakoriságban is megállapodhatnak. E jogszabályi rendelkezés alapján a gépjármű kötelező felelősségbiztosítás általános szerződési feltételeinek megfelelő biztosítási ajánlatot a felperes köteles volt elfogadni, azaz e feltétel mellett a felperesnek szerződéskötési kötelezettsége állt fenn. Ebből következően téves az elsőfokú bíróság arra való utalása, hogy a felperesnek biztosítási ajánlat visszautasítására joga volt.

Az elsőfokú bíróság megalapozottan állapította meg tényként, hogy a felperes a biztosított által késedelmesen fizetett első és második negyedéves biztosítási díjat elfogadta. A biztosítási esemény pedig mindezeket követően 2008. július 6. napján következett be.

A felperes a biztosított gépjármű által 2008. július 6. napján okozott kárt térítette meg a károsultaknak. A felperes teljesítése e károkozással áll okozati összefüggésben. Az alperes időben ezt megelőző a közte és a felperes között létrejött szerződést megszegő, de nem felróható magatartása így nem áll közvetlen okozati összefüggésben a felperes károsultak felé beállt teljesítésével, azaz a felperes által megjelölt kárral.

A Bit. 19. § (1) bekezdése értelmében a felperesi biztosító egyesület olyan önkéntesen létrehozott, kölcsönösségi alapon működő szervezet, amely kizárólag tagjai részére, nyereségérdekeltség nélkül, a tagsági hozzájárulás ellenében, a biztosítási feltételekben meghatározott biztosítási esemény bekövetkezése esetében ... nyújt szolgáltatást.

A felperes által sem vitatottan a biztosítási ajánlaton a tag belépési nyilatkozata bejelölésre került. A felperes alapszabálya 4. pontjának rendelkezései, különösen a 4.2.1. pontja alapján a tagdíj befizetése nem feltétele a tagsági viszony keletkezésének. A belépési szándék a biztosítási ajánlatban kinyilvánításra került és az az ajánlattal a felperes tudomására jutott. A felperes alapszabálya alapján annak további, a tagdíjra vonatkozó kifejezett rendelkezése hiányában a felperesnek csupán kötelmi igénye keletkezett a biztosítottal szemben a tagdíj követelésére, azonban a biztosítási szerződés érvényességét a tagdíjfizetés elmaradása nem érinti. Ebből következően a tagdíj beszedésének elmaradása sem hozható közvetlen okozati összefüggésbe a felperes helytállási kötelezettségének beálltával.

A fentiek alapján az alperes kártérítési felelősségének megállapításához szükséges együttes törvényi feltételek nem állnak fenn, ezért az elsőfokú bíróság megalapozottn utasította el a felperes keresetét.

A Fővárosi Ítéltábla ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdés értelmében helybenhagyta.

A felperes és az alperes fellebbezése is eredménytelen volt. A fellebbezések eltérő fellebbezési pertárgy értéke alapján a kifejtett ügyvédi, illetve jogtanácsai tevékenységre is figyelemmel a Pp. 81. § (1) bekezdés, a Pp. 75. § (2) bekezdése és a 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet 2. § (1) és (2) bekezdés 4/A. § (1) bekezdés alapján határozott mérlegeléssel a perköltség viseléséről.

A felperes illetékmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illetéket az 1990. évi XCIII. tv. 74. § (3) bekezdés alapján a 6/1986.(VI.26.) IM. rendelet 13. § (1) bekezdés és 14. § alapján az állam viseli.

Budapest, 2012. január 10.

Dr. Németh László sk.
a tanács elnöke

. Merőtey Anikó sk.
sk.
előadó bíró

Dr. Molnár Ágnes
bíró

A kiadmány hitelül:

Réczi Imréné
bíróági ügyintéző